

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań.

Zgodnie z art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821 ze zm.), w terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Wg działu VI ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy w myśl art. 176 należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzieleniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające, tzn. rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w: opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych,
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,

- 6) sporządzenie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywania ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3,
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Do realizacji zadań gminy w zakresie wykonania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej upoważniony został Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowince.

Zgodnie z art. 8 ustawy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych Wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- a) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- b) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
- c) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- d) podniesienia świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- e) pomocy w integracji rodziny,
- f) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- g) dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodzin z terenu Gminy Nowinka jest prowadzone w formie pracy z rodziną prowadzoną przez pracownika socjalnego, asystenta rodziny, dzielnicowego, kuratora. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą. Tylko aktywne współdziałanie jej członków może przynieść efekty. Brak współdziałania, unikanie służb pomocowych i ich jednostronne zaangażowanie nie jest w stanie przynieść pozytywnych zmian.

Poniżej przedstawiam działania jakie zostały realizowane w 2021 roku w odniesieniu do zadań własnych gminy wymienionych w art. 176 ustawy.

I. Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Uchwałą Nr VI/27/19 Rady Gminy Nowinka z dnia 25 marca 2019 r. przyjęty został Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021. Ze względu na zakończenie programu należało przyjąć nowy program na lata 2022-2024.

Głównym celem nowego programu jest pomoc dla rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Nowinka w stworzeniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych.

Program powyższy zakładał następujące cele szczegółowe:

- podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodzin;
- długofalowe wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo w celu przywrócenia prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie;
- działania mające na celu pozostawienie dzieci i młodzieży w środowisku zamieszkania,
- współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi na rzecz dziecka i rodziny,
- wzmacnianie roli i funkcji rodziny,
- wsparcie w rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny.

Powyższe cele szczegółowe realizowane były w 2021 roku poprzez:

- pracę socjalną polegającą na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci,
- ocenę sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym oraz konsultacjach ze specjalistami, pedagogiem, psychologiem w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcjonalność rodziny,
- objęcie uczniów szkół podstawowych, liceum ogólnokształcącego, technikum w formie stypendium (skorzystało od stycznia do czerwca 2021 r. 49 dzieci, a od września do grudnia 2021 r. 30 dzieci na łączną kwotę 25 742,58 zł., w tym z dotacji budżetu państwa kwotę 23 047,00 zł a udział środków własnych w kwocie 2 695,58 zł,
- objęcie dzieci i uczniów Programem "Posiłek w szkole i w domu".
- przyznano 3675 świadczeń z dożywiania, liczba osób którym przyznano decyzją świadczenia to 51. Wypłacono zasiłki na łączną kwotę 89 974,34 zł. w tym z dotacji budżetu państwa kwotę 68 800,00 zł, a udział środków własnych w kwocie 21 174,34 zł,

- monitorowanie zagrożeń dotyczących sytuacji zdrowotnych dzieci poprzez kontakt z placówką służby zdrowia, lekarzem rodzinnym, pielęgniarką środowiskowa i położną,
- zapewnienie pomocy finansowej rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej,
- umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy asystenta rodziny,
- dostęp do bezpłatnych konsultacji psychologicznych, pedagogicznych, radcy prawnego, terapeuty ds. uzależnień – konsultanci zatrudnieni są w ramach umów-zleceń,
- systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, pedagoga szkolnego, nauczycieli, pracowników służby zdrowia, asystenta rodziny,
- motywowanie członków rodzin do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji,

II. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny

W 2021 roku asystent rodziny brał udział w następujących szkoleniach:

- „Metoda prawna i terapeutyczna interwencji pomocowej w sytuacji podejmowania działań wobec ofiary i sprawcy przemocy w rodzinie, tzw. ”ustawa antyprzemocowa i projekt zmian w Ustawie o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie.”
 - „Stosowanie przepisów ustawy o wspieraniu dla kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.
- Koordinacja wsparcia asystenta rodziny ”

III. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

W 2021 r. złożona została oferta w ramach „Programu asystent rodziny na rok 2021”. Celem Programu była pomoc w realizacji zadań wykonywanych przez asystentów rodziny, w tym również realizacji przez asystenta rodziny wsparcia, o którym mowa w art. 8 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, co czyni asystenta rodziny ważnym ogniwem w systemie wsparcia rodzin. Program zakładał dofinansowanie dodatku do wynagrodzenia w wysokości 2 000,00 zł jednorazowo. W

przypadku Gminy Nowinka dodatek stanowił kwotę proporcjonalnie wyliczoną do wymiaru etatu, tj. kwotę 500,00 zł. jednorazowo.

Działania asystenta rodziny polegają między innymi na opracowaniu wspólnie z osobami zainteresowanymi katalogu możliwych do uzyskania form wsparcia oraz występowaniu w ich imieniu, w celu skorzystania przez nie z należnej im pomocy.

Wsparcie obejmuje także zapewnienie rodzinom dostępu, w szczególnych sytuacjach, do poradnictwa w zakresie rozwiązań wspierających rodzinę. Poradnictwo dotyczy realizacji indywidualnych potrzeb rodziny. Rodzina, w ramach współpracy z asystentem rodziny, może skorzystać ze wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej (w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych), a także poradnictwa w zakresie przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

Na terenie Gminy Nowinka opieką asystenta objętych było 6 rodziny, w tym 22 dzieci. Wszystkie rodziny miały trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Ponadto powodami trudnej sytuacji życiowej rodzin wspieranych pomocą asystenta było: ubóstwo, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezrobocie, alkoholizm, przemoc w rodzinie.

W rodzinach objętych asystą prowadzone były następujące działania:

1) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego poprzez:

- motywowanie dot. sprzątania domu (sporządzenie stałych czynności utrzymujących porządek w mieszkaniu – podział obowiązków na członków rodziny), dbanie o właściwy wizerunek gospodarstwa domowego przed domem,
- trening kompetencji w zakresie dbania o zdrowie (edukacja i trening w zakresie profilaktyki zdrowotnej i higieny, zasady pielęgnacji dzieci),
- edukację w zakresie zachowania higieny (zasady przestrzegania higieny, czynności higieny, choroby związane z zaniedbaniem higieny osobistej), przestrzegania właściwych godzin kładzenia dzieci spać,
- edukację w zakresie gospodarowania budżetem (analiza dochodów i wydatków, planowanie i monitorowanie wydatków, nabywanie umiejętności racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi poprzez określenie stopnia ważności potrzeb,

niebezpieczeństwa (zobowiązania wynikające z podjęcia pożyczki gotówkowej, zakupów na raty, itp.),

- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, składania stosownych wniosków,
- tworzenie regulaminu prawidłowego zachowania w domu,
- zasady związane z prawidłowym zachowaniem wobec rodzeństwa i rodziców;

2) udzielenie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych

Podczas pracy z rodziną zbierane są informacje o jej sytuacji rodzinnej, środowisku wychowawczym, problemach i dotychczasowych próbach ich rozwiązania. Na tej podstawie sporządzane są indywidualne plany pracy z rodziną obejmujące m.in. wskazania dotyczące możliwości ubiegania się o wsparcie finansowe.

3) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych poprzez:

- poprawę wzajemnej komunikacji w relacji rodzic-dziecko (rozmowy o prawidłowym komunikowaniu się, wyrażaniu uczuć i wzajemnych potrzeb),
- trening asertywności i budowania poczucia własnej wartości (zachowania asertywne w sytuacji prezentowania własnej opinii oraz reakcji na krytykę i atak),
- wsparcie psychologiczne dla rodziców i dzieci (informowanie o możliwości skorzystania ze specjalistycznej pomocy).

4) udzielanie pomocy rodzinom w postaci:

- konsultacji prawnych.

5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi poprzez:

- działanie na rzecz reintegracji rodziny poprzez edukację w zakresie wspólnego spędzania czasu,
- poprawę relacji rodzic-dziecko (uczenie o rolach w rodzinie – co należy do roli matki, ojca, dziecka, itp., rodzaje postaw rodzicielskich i konsekwencje ich stosowania ujawniające się w zachowaniu dziecka),
- podtrzymanie i zacieśnienie więzów rodzinnych (utrzymywanie kontaktu z bliższą i dalszą rodziną, wspólne spędzanie czasu – gry i zabawy, spacer, itp.),
- motywowanie do aktywnego uczestniczenia w życiu szkolnym dziecka, utrzymywanie systemowego kontaktu ze szkołą dziecka,
- kontakt z kuratorem, pedagogiem, wychowawcą klasy, lekarzem, dzielnicowym.

6) wspieranie aktywności społecznej rodzin poprzez:

- zachęcanie i motywowanie do czynnego udziału w życiu społeczności lokalnej,
 - udział w wydarzeniach szkolnych (udział w rozpoczęciu roku szkolnego, pasowaniu na ucznia, udział w choinkach, kiermaszach, itp.)
 - informowanie o możliwościach i ofercie wypoczynku podczas wakacji, ferii zimowych.
- 7) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych dzieci i rodziców poprzez:
- edukację w zakresie poprawy zdrowia (udzielenie informacji o potrzebie regularnych badań u stomatologa, okulisty, dermatologa),
 - mobilizowanie do naprawy zaniechanych kontroli lekarskich, szczepień;
- 8) motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych poprzez:
- diagnozę predyspozycji zawodowych,
 - informowanie o odbywających się kursach zawodowych organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy,
 - motywowanie do utrzymania aktywnego kontaktu z PUP;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej poprzez:
- informowanie o sposobach poszukiwania pracy,
 - motywowanie do utrzymywania pracy;

Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających

W roku 2021 nie realizowaliśmy tego zadania z uwagi na brak rodzin wspierających.

Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci

W roku 2021 nie realizowaliśmy tego zadania z uwagi na brak placówek wsparcia dziennego.

IV. Finansowanie

W 2021 roku nie finansowano kosztów pomocy rodzin wspierających, gdyż takich nie było.

V. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Zgodnie z art. 191 ust. 9 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020, poz. 821 ze zm.) w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, gmina właściwa ze względu na zamieszkanie dziecka, ponosi odpłatność za jego pobyt w pierwszym roku 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, w drugim roku pobytu 30%, w trzecim i następnych 50%. Zgodnie z zapisami Ustawy tut. Ośrodek pokrywał częściowe koszty pobytu dzieci w ww. formach opieki zastępczej w wysokości 50% kosztu pobytu.

Z terenu Gminy Nowinka w 2021 r. umieszczonych w rodzinach zastępczych było 4 dzieci. Na ten cel wydatkowano łącznie kwotę 51 649,02 zł. Zadanie to w całości finansowane jest ze środków własnych gminy.

Ponadto na terenie Gminy Nowinka funkcjonują 4 rodziny zastępcze i 1 rodzinny dom dziecka. Rodziny te objęte są obligacyjną, stałą pomocą ze strony Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie. Dzieci te umieszczone zostały w pieczy zastępczej przed reformą, w związku z tym gmina nie ponosi kosztów utrzymania w rodzinach zastępczych.

VI. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 (systemy te stanowią integralną część systemów stosowanych do realizacji świadczeń rodzinnych).

Realizujemy powyższe zadanie przekazując sprawozdania wojewodzie podlaskiemu poprzez ePUAP czyli Elektroniczną Platforma Usług Administracji Publicznej lub CAS czyli Centralną Aplikację Systemową.

VII. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Prowadzimy monitoring sytuacji dzieci w rodzinach objętych pomocą GOPS. Zadanie to jest realizowane zarówno przez asystenta rodziny, jak i przez pracowników socjalnych naszego Ośrodka. Prowadzimy też współpracę ze szkołami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz innymi instytucjami zajmującymi się sprawami rodziny. W przypadku stwierdzenia zagrożenia lub bardzo niepokojącej sytuacji w rodzinie, o takiej okoliczności informujemy Sąd Rodzinny w Augustowie.

Potrzeby związane z realizacją zadań ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2022 roku.

Istotą rozwiązań, ujętych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jest spójny system narzędzi opieki nad dzieckiem i rodziną je wychowującą, jeżeli ma ona trudności w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji. Działania podejmowane w ramach tego systemu mają zapewnić rodzinie taką pomoc, aby w jej efekcie wyeliminowane zostało zagrożenie zabrania dziecka z rodziny lub zapewniony został szybki powrót do rodziny. Dlatego też przepisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyły na gminy obowiązek prowadzenia pracy z rodziną w środowisku, aby wzmocnić rodziny zagrożone czasową utratą prawa do wychowywania dzieci. Potrzebą zatem jest na pewno dalszy rozwój asystentury rodzinnej i pracy socjalnej jako elementu profilaktycznego i wspierającego rodziny, zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie wydatków związanych z opieką i wychowaniem dziecka umieszczonego w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo- wychowawczych a także zmiana świadomości społeczności lokalnej w obszarze korzystania ze wsparcia specjalistycznego.

Nowinka, 17.02.2022 r.

Sporządziła:
Ewa Miezio
Kierownik Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Nowince